

foreflaaede Paragraph, og jeg erklærede derfor ogsaa, at Udvalget ikke havde troet at burde gaae ind derpaa. Det er mig forøvrigt tydeligt, at en saadan Bestemmelse vilde som et første Skridt i høi Grad friste til at drage flere andre efter sig, og jeg anseer det derfor for mere hensigtsmæssigt, at dette første Skridt ikke bliver gjort. De øvrige Bemærkninger, som den ærede Minister har fremsat, og som han betragtede som Forsvar imod, hvad jeg forhen havde htrret, skal jeg ikke videre indlade mig paa.

Skeel: Naar den ærede Minister fremdeles har paaberaabt sig Vægstørkanalen og Gudenaen (Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet: Og Jernbanen!), ganske rigtigt: og Jernbanen, saa kan jeg dog ikke fravige den Mening, at man her har anvendt en særlig Beskatning, lagt en Beskatning paa Beboerne paa disse særlige Steder, forbi man har troet, at disse Foretagender dog i Særdeleshed kom de Egne tilgode, der saaledes bleve beskattede. At Skatten maaskee har truffet Nogle strengere end Andre, ikke har truffet alle Beboerne ligelig, er en Selsølgelse, men jeg troer ikke, at det vil kunne nægtes, at man har lagt Skatten der, forbi Beboerne der i det Hele vare meest interesserede i Foretagendet. Naar den høitærede Minister har paaberaabt sig en heel Deel ældre Bestemmelser, som ere tagne under det absolute Kongedømme, og har sagt, at man dengang uden al Modsigelse har gjort dette Princip i Beskatningen gjældende, saa maa jeg sige, at jeg veed ikke, hvorfra Modsigelsen skulde komme. Efter 1848 er der derimod givet Leilighed til at komme frem med Modsigelser, og denne Leilighed bliver jo ogsaa nu benyttet; her komme Modsigelserne frem; men tidligere kunde man ikke gjøre det, thi det vilde jo næsten have været at gjøre Oprør.

Madvig: I sidstnævnte Henseende skal jeg dog gjøre opmærksom paa, at man ikke for stærkt maa beraabe sig paa, at det var den absolute Magt, der har truffet disse Bestemmelser; thi det var dengang den lovgivende Magt, og der ligger Noget, som kan komme til Anvendelse ved dette Spørgsmaal, deri, at

der ikke er bundet Hævd paa, at de private Kirkeiere skulde betragtes af Lovgivningen som værende frie for enhver saadan Byrde, saa at de vare fuldstændig Eiere af deres Kirker paa samme Maade som af deres øvrige Eiendom, og deri ligger et Indicium for, at Regeringen, — den lovgivende Magt, som den dengang lovlig var — har vedligeholdt Forestillingen om, at der er knyttet Forpligtelser til Besiddelsen af Kirker.

Lehmann: Naar den næstsidste ærede Taler lagde Vægt paa, at naar man vilde bestatte Noget særligt, skulde man strengt paavise, at de Foretagender, der medførte Skatten, vare i deres særlige Interesse, som man bestattede, saa troer jeg dog, at hele denne Betragtning netop maa komme til Anvendelse i dette Forhold, idet Afgifternes Anvendelse er ubelukkende til saadanne Diemed, der paahvile Kirkeierne i det Hele, og jeg troer derfor, at man maa give den høitærede Minister Ret i, at Foranstaltningen i det Hele vilde være til Kirkeiernes Fordeel. Det er ganske vist, at enkelte Kirkeiere vilde komme til at bidrage til andre Kirker uden at behøve at gjøre Fordringer gjældende med Hensyn til deres egne Kirker; men jeg troer, at det Hele kun er en naturlig Consequens af den Stilling, de indtage.

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet: Jeg maa bemærke, at tilfældige Omstændigheder let kunne medføre Nødvendigheden af Udvidelsen af Kirker, at f. Ex. Anlæg af Fabrikker, eller Teglværker kunne komme pludselig og uventet, og at det i saa Tilfælde vil være godt, at de Kirkeiere, der ikke kunne bære de Udgifter, der ville flyde af Udvidelsen af Kirken, da kunde faae Hjælp.

Rosenorn: Jeg vil kun i Anledning af den Uttring, som fremkom fra den 2den Landsthingsmand for 10de Kreds (Lehmann), at Fonden jo kom alle Kirkeierne tilgode, nedlægge en Forvaring imod, at man betragter Kirkeierne som saaledes solidarisk forbundne, som f. Ex. Beboerne af et Amt, et Sogn, eller en Provinds, eller som dem, der boe omkring Vægstørkanalen; der er ingen som helst saadan